

Invalīdu un viņu draugu apvienība “APEIRONS”

25.09.2026

Valsts Kancelejai

Invalīdu un viņu draugu apvienības Apeirons pieteikums MK un NVO Memoranda padomei

Invalīdu un viņu draugu apvienības Apeirons vārdā nosūtu Jums pieteikumu dalībai MK un NVO Memoranda padomei.

1. Organizācijas nosaukums un darbības joma

Nosaukums: Nodibinājums "Invalīdu un viņu draugu apvienība APEIRONS" (reģ. nr. 40008018477)

Darbības joma: cilvēku ar invaliditāti un funkcionāliem traucējumiem tiesību aizstāvība, iekļaušana un piekļūstamība, brīvprātīgo darbs, sociālo pakalpojumu attīstīšana.

Apeirons darbojas kopš 1993. gada un ir viena no vadošajām nevalstiskajām organizācijām Latvijā cilvēku ar invaliditāti interešu aizstāvībā. Organizācija apvieno tiešu pakalpojumu sniegšanu ar sistēmisku interešu aizstāvību valsts un pašvaldību līmenī.

Lai gan organizācijas pamatmērķis ir cilvēku ar invaliditāti iekļaušana sabiedrībā, Apeirons darbība aptver daudz plašāku jautājumu loku – izglītību, labklājību, ekonomiku, kultūru, valsts un pašvaldību darbu. Apeirons attīsta arī sadarbību ar citu valstu NVO labas prakses pārnesi un ar reģionālajām cilvēku ar invaliditāti organizācijām Latvijā.

Galvenie darbības virzieni:

- **Interesu aizstāvība un politikas veidošana** – normatīvo aktu projektu vērtēšana, priekšlikumi ministrijām, Saeimai un pašvaldībām.
- **Vides un informācijas piekļūstamība** – piekļūstamības ekspertīze, universālā dizaina terminoloģijas izstrāde, lietotne Mapeirons un portāls videspieejamiba.lv.
- **Atbalsta pakalpojumi** – asistentu un atbalsta personu programmas Rīgā un Ogres novadā, nodarbinātības atbalsts, ģimeņu atbalsts.
- **Jauniešu iekļaušana** – jauniešu kopienas centra iniciatīva Kafeirons.
- **Izglītība un sabiedrības izpratnes veidošana** – apmācības, empātijas simulācijas, konferences.

Apeirons pārstāv cilvēkus ar invaliditāti daudzās valsts un pašvaldību konsultatīvajās formātos, tostarp Rīgas domes NVO konsultatīvajā padomē, SIVA konsultatīvajā padomē, Sabiedriskā labuma komisijā un Invaliditātes lietu nacionālā padomē. Organizācija ir Nevalstisko organizāciju un Ministru kabineta sadarbības memoranda parakstītāja.

Mājas lapas: www.apeirons.lv, www.mapeirons.lv, www.asistenti.lv

2. Kandidāts

Vārds, uzvārds: Ivars Balodis

Amats: apvienības Apeirons valdes priekšsēdētājs (izpildinstitūcijas pārstāvis, atbilstoši Memoranda padomes nolikumam)

Darbības joma: cilvēku ar invaliditāti tiesību aizstāvība, piekļūstama vide un universālais dizains, sociālie pakalpojumi, NVO un valsts pārvaldes sadarbība.

Pieredze:

- Ilggadējs apvienības Apeirons vadītājs, kas organizāciju attīstījis no dibināšanas līdz pakalpojumu sniedzējas un atzītai politikas partnerei valsts un pašvaldību līmenī.
- Pieredze valsts līmeņa uzraudzības un konsultatīvajās institūcijās: ES fondu Uzraudzības padome, Sabiedrības saliedētības padome, Invaliditātes lietu nacionālā padome (ILNP), SIVA konsultatīvā padome, Sabiedriskā labuma komisija.
- Pieredze pašvaldību līmenī: Rīgas domes NVO konsultatīvā padome un citas Rīgas domes interešu aizstāvības platformas.
- Regulāra cilvēku ar invaliditāti viedokļa aizstāvēšana Saeimas komisijās.

Invalīdu un viņu draugu apvienība

“APEIRONS”

- Apeirons pieteicās darbam Memoranda padomē jau 2023. gadā, un kopš tā laika organizācijas līdzdalība politikas veidošanā ir būtiski padziļinājusies.
- Labdarības maratona "Dod5" laikā sadarbībā ar Latvijas sabiedrisko mediju pozicionēta piekļūstamas vides nozīme. Valsts pārvaldei nosūtītas galvenās problēmas, un ar Ministru prezidenta rīkojumu izveidota darba grupa, kas izstrādāja risinājumu priekšlikumus.
- Normatīvo aktu projektu vērtēšana un priekšlikumu sagatavošana TAP portālā, sadarbība ar ministrijām.
- Pašvaldību stratēģisko dokumentu izstrāde, t.sk. Rīgas piekļūstamības stratēģija 2026–2028.
- Konferenču moderators un runas vīrs, starptautiskās pieredzes pārnese Latvijā.
- 2019. gadā – Ministru kabineta balva
- 2025. gadā - Saeimas pateicība par ieguldījumu cilvēktiesībās un iekļaujošas sabiedrības veidošanā

3. Dalība un sasniegumi memoranda īstenošanā (pēdējie 12 mēneši)

Pēdējo 12 mēnešu laikā Ivars Balodis un Apeirons ir praksē īstenojuši memoranda principus – līdzdalību lēmumu pieņemšanā, atklātību un savlaicīgu NVO iesaisti.

- **Līdzdalība normatīvo aktu izstrādē.** Sagatavoti un iesniegti iebildumi TAP portālā par ugunsdrošības noteikumu projektu, aizstāvot cilvēku ar funkcionāliem traucējumiem drošību evakuācijas situācijās.
- **Priekšlikums par vides piekļūstamības uzraudzības deleģēšanu NVO.** Izstrādāts pamatojums Ekonomikas ministrijai par Apeirons pilnvarošanu kā vides piekļūstamības uzraudzības institūciju, balstoties uz Senāta blakus lēmumu lieta SKA-280/2022. Ekonomikas ministrijas Būvniecības departaments priekšlikumu vērtējis pozitīvi; izstrādāts īstenošanas modelis bez papildu valsts budžeta līdzekļiem, un nosūtīta vēstule Ministru prezidenta birojam. Tas ir konkrēts piemērs valsts funkciju deleģēšanai NVO – vienam no memoranda mērķiem.
- **Pašvaldību politikas veidošana.** Līdzdalība Rīgas piekļūstamības stratēģijas 2026–2028 izstrādē (četras prioritārās jomas ar rezultātā rādītājiem un atbildīgajiem departamentiem) un sadarbības līgums ar Rīgas domes Mājokļu un vides departamentu.
- **Darbs konsultatīvajās padomēs.** Regulāra dalība Rīgas domes NVO konsultatīvajā padomē, SIVA konsultatīvajā padomē, Sabiedriskā labuma komisijā un ILNP.
- **Sabiedrības izpratnes veidošana.** Empātijas simulācijas stacija pilsētas svētkos un universālā dizaina terminoloģijas papildināšana latviešu valodā. Aktīva darbība Apeirona sociālajos tīklos.

4. Redzējums un motivācija darbam Memoranda padomē

Cilvēku ar invaliditāti joma ir viena no tām, kas NVO un valdības sadarbībā visbiežāk paliek novārtā – tā tiek uztverta kā šaura sociālā nozare, lai gan skar ikvienu politikas jomu. Latvijā ir vairāk nekā 200 tūkstoši cilvēku ar invaliditāti, bet viņu balss Memoranda padomē ir jānodrošina mērķtiecīgi, nevis nejauši.

Mēs uzskatām, ka pozitīva sadarbība ir pamats pārmaiņas veicinošam dialogam. Tai ir priekšnosacījumi: abu pušu vēlme apsēsties pie viena galda un kopīgi rast risinājumus, kā arī savlaicīga, precīza un saprotama informācija, kas veido kopīgu pamatu lēmumu pieņemšanai.

Vienlaikus redzam, ka NVO aizvien kūtrāk iesaistās lēmumu pieņemšanas procesos. Iemesli ir gan krīzes un ārpolitikas notikumi, gan neticība tam, ka NVO viedoklis tiks ņemts vērā. Šo uzticību var atjaunot tikai ar redzamiem rezultātiem.

Redzējums par memoranda īstenošanas attīstību:

1. **Piekļūstama līdzdalība kā standarts.** Konsultācijas, TAP portāls, sēdes un dokumenti jāpadara piekļūstami cilvēkiem ar redzes, dzirdes, kustību un intelektāliem traucējumiem – viegli lasāma valoda, surdotulkotums, digitālā piekļūstamība. Bez tā līdzdalība nav vienlīdzīga.
2. **Horizontālā principa ieviešana.** Invaliditātes un piekļūstamības aspekts jāvērtē katrā politikas iniciatīvā, atbilstoši ANO Konvencijai par personu ar invaliditāti tiesībām.

Invalīdu un viņu draugu apvienība

“APEIRONS”

3. **Valsts funkciju deleģēšana NVO.** Attīstīt skaidru un praktisku modeli, kā NVO ekspertīzi izmantot valsts funkciju veikšanā – Apeirons priekšlikums par vides piekļūstamības uzraudzību var kalpot par paraugu.
4. **Ilgspējīgs NVO finansējums.** Stiprināt NVO fonda un programmu finansējuma paredzamību, lai organizācijas var plānot ilgtermiņā, ne tikai no projekta līdz projektam.
5. **Reāla ietekme, ne formāla iesaiste.** Nodrošināt atgriezenisko saiti – NVO jāredz, kā viņu atzinumi ietekmē galīgos lēmumus.

Apeirons apņemšanās:

- Veicināt Memoranda padomes atpazīstamību sociālās jomas NVO vidū, regulāri informējot par padomes darbu Apeirons tīmekļvietnēs un sociālajos tīklos.
- Vākt atgriezenisko saiti no reģionālajām NVO un nodot to padomei.
- Koncentrēt ieinteresēto organizāciju spēkus kopīgiem priekšlikumiem un popularizēt pozitīvus lēmumus.
- Ar savu piemēru rādīt, ka iesaistīšanās lēmumu pieņemšanā dod pozitīvas pārmaiņas.

Motivācija: Apeirons vairāk nekā 30 gadu pieredze valsts un pašvaldību darba grupās, komisijās un padomēs pierāda, ka sadarbība ar valsti var dot konkrētus rezultātus. Ivars Balodis Memoranda padomē pārstāvētu ne tikai cilvēku ar invaliditāti nozari, bet visu NVO kustību – jo piekļūstama, iekļaujoša līdzdalība stiprina ikvienas organizācijas balsi. Memoranda padomei jābūt paraugam sabiedrības iesaistei un demokrātisko procesu līdzdalībai – gan NVO, gan individuāliem cilvēkiem.

Apvienības Apeirons vārdā

Ivars Balodis